

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันมีสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนในสาขาดนตรีเป็นจำนวนมาก ทั้งสถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มความต้องการที่เพิ่มขึ้นในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาดนตรีของบุคคลทั่วไป ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสาขาดนตรีได้เปิดสาขาดนตรีที่มีความเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการในการศึกษาของบุคคลที่สนใจ เช่น สาขาดนตรีศึกษา สาขาการประพันธ์เพลง สาขารัฐกิจดนตรี สาขาการแสดงดนตรี เป็นต้น โดยทั่วไปบุคคลที่มีความต้องการจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาดนตรีเนื่องจากมีความต้องการที่จะฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ตนเองมีความถนัดหรือชื่นชอบให้มีศักยภาพที่สูงขึ้นและเพื่อที่จะได้ส่งผลต่อสายงานอาชีพในอนาคตของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น วิชาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกจึงเป็นวิชาที่ผู้เรียนมีความสนใจมากและวิชาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกมักจะถูกกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับในสาขาการแสดงดนตรี ซึ่งสาขาการแสดงดนตรีส่วนใหญ่ของสถาบันในระดับอุดมศึกษาจะสอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกเพื่อเพิ่มทักษะในการแสดงดนตรีคลาสสิก แต่ในปัจจุบันดนตรีแจ๊ส กำลังได้รับความนิยม ทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำนวนหนึ่งเปิดสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกโดยเน้นที่การปฏิบัติแนวดนตรีแจ๊ส เพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียนและเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกในดนตรีแจ๊ส โดยเฉพาะการอิมโพรไวส์ (Improvise) ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการเล่นดนตรีแจ๊ส

โดยทั่วไปและจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเอก อาจารย์มักจะให้เทคนิคการสอนแบบการสาธิตและฝึกปฏิบัติ และให้ผู้เรียนฝึกในสิ่งที่อาจารย์สอนเพื่ออุดหนุนการในสัปดาห์ต่อไป ซึ่งพบว่าผู้เรียนหลายคนมีพัฒนาการในการปฏิบัติเครื่องดนตรีในการอิมโพรไวส์ช้า จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยคาดว่าปัญหาอาจจะเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีพื้นฐานในดนตรีแจ๊สไม่เท่ากัน ทำให้การเรียนรู้มีความช้า เร็วแตกต่างกัน

2. ผู้เรียนไม่ฝึกซ้อมตามคำแนะนำของอาจารย์

3. ผู้เรียนไม่เข้าใจพื้นฐานของการอิมโพรไวส์ เพราะก่อนที่จะอิมโพรไวส์ได้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบันไดเสียงและการคิดโน้ตในคอร์ด (Chord Tone)

4. การเรียนการสอนแบบรายบุคคลทำให้ผู้เรียนขาดความร่วมมือกัน ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความรู้ความเข้าใจในการอิมโพรไวส์สามารถฝึกซ้อมได้ดี ส่วนผู้เรียนที่ไม่เข้าใจเกิดปัญหาในการฝึกซ้อมและส่งผลให้มีพัฒนาการในการอิมโพรไวส์ช้ากว่าผู้เรียนที่มีความเข้าใจ

จากสาเหตุของปัญหาที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะนำผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องพัฒนาการในการอิมโพรไวส์นี้มาเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเท่านั้น แต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2543: 34) การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ใช่สิ่งใหม่ หรือเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ผู้ใดผู้หนึ่งคิด และพัฒนาขึ้นมา การเรียนรู้แบบร่วมมือเกิดขึ้นย้อนหลังไปในยุคกรีกตอนต้น แต่การเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความนิยมอีกครั้งหนึ่งในศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะหลังปี ค.ศ. 1990 นั้นเป็นผลมาจากการศึกษาของนักจิตวิทยาการศึกษา และนักทฤษฎีทางการศึกษาที่นำเอาการเรียนแบบร่วมมือมาใช้เป็นที่แพร่หลาย และทำให้เป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา (Gunter and other, 1990: 222 อ้างถึงใน ศิริมา พนาภินันท์, 2552: 11) ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือจะทำให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือกันและพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายเดียวกัน ในปัจจุบันการเรียนการสอนในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นวิธีการสอนที่น่าจะส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

การร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันไม่เพียงแต่ได้รับความนิยมในกลุ่มเล็ก ๆ เช่นในห้องเรียน หรือในโรงเรียน แต่ในองค์กรใหญ่ ๆ หรือในระดับประเทศก็สามารถพบได้ทั่วไป เนื่องจากการร่วมมือกันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและส่งผลให้คุณภาพของงานดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่นในการร่วมมือกันของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจัดตั้งเป็นสมาคมอาเซียน และในปีพุทธศักราช 2558 จะกลายเป็นประชาคมอาเซียนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการต่อรองในเรื่องต่าง ๆ กับประเทศมหาอำนาจและยังส่งผลให้ประเทศในกลุ่มสมาชิกเกิดการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านทัดเทียมกัน เนื่องจากประเทศที่พัฒนามากกว่าจะช่วยประเทศที่กำลังพัฒนาให้มีศักยภาพที่ดีขึ้นและสร้างฐานของกลุ่มให้แข็งแกร่งมากขึ้นเพื่อเพิ่มอำนาจของกลุ่มในการต่อรองหรือทำการค้ากับกลุ่มอื่น ๆ ได้อย่างเป็นธรรมโดยที่ไม่ถูกเอาเปรียบจากกลุ่มที่แข็งแกร่งกว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากการร่วมมือกันทั้งสิ้น

เนื่องจากการร่วมมือกันแล้วส่งผลให้คุณภาพของงานหรือทำให้ศักยภาพในหลาย ๆ ด้านของผู้เรียนดีขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจนำทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาใช้แทนการสอนแบบรายบุคคลในการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีในการอิมโพรไวส์ ซึ่งคาดว่าจะมีผลดีต่อผู้เรียนโดยตรงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) มีความพยายามในการบรรลุเป้าหมายมากขึ้น 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น 3) มีสุขภาพจิตดีขึ้น (Johnson, Johnson and Hoolubec, 1994: 1.3-1.4 อ้างถึงใน ทิศนา ชามมณี, 2550: 101) การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งน่าจะส่งผลให้ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของบันไดเสียง การคิดและเขียนโน้ตในคอร์ด จนทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอิมโพรไวส์ด้วยเครื่องดนตรีเอกของตนเองดีขึ้นตามไปด้วย

จากการศึกษาพบว่าผู้วิจัยจำนวนมากที่นำวิธีการสอนแบบร่วมมือมาใช้ในการทดลองงานวิจัย ทั้งในรายวิชาดนตรีและรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งส่วนมากการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือจะได้ผลการทดลองในทางที่ดี ยกตัวอย่างเช่น ศิริมา พนาภินันท์ (2552: 60) จัดทำชุดการสอนรายวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 2 เรื่องทฤษฎีแอดผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนรายวิชาทฤษฎีดนตรีสากลเรื่องทฤษฎีแอด มีประสิทธิภาพ 80.19/80.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และอินทิวา ศรีสว่าง (2549: 97) ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและเขียน คำควบกล้ำ ร ล ว โดยให้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนพยุหะภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2" ซึ่งผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.55/88.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

จากการศึกษายังไม่พบว่ามีผู้ทำวิจัยเรื่องการฝึกอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยคาดว่า ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานของดนตรีแจ๊ส และมีพัฒนาการในการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนที่ดีกว่าการเรียนการสอนโดยวิธีทั่วไป อีกทั้งจะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกซ้อมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. ขอบเขตของการศึกษา

การสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานในการเริ่มต้นฝึกดนตรีแจ๊ส ดังนี้

1. คอร์ดโทน
2. ทางเดินคอร์ดเพลงบลูส์ 12 ห้อง
3. ทักษะการปฏิบัติ

4. สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพมากกว่าหรือเท่ากับ 80/80

2. นิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้เน้นการฝึกอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนในทางเดินคอร์ดของเพลงบลูส์ 12 ห้อง ซึ่งประกอบไปด้วยคอร์ด I7/IV7/V7 อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

คอร์ดโทน หมายถึง โน้ตลำดับที่ 1 3 5 และ 7 ของบันไดเสียงไดอาโทนิค ทางเดินคอร์ดเพลงบลูส์ 12 ห้อง หมายถึง เพลงที่มีความยาวในแต่ละท่อน 12 ห้อง โดยห้องที่ 1 ใช้คอร์ด I7 ห้อง 2 ใช้คอร์ด IV7 ห้องที่ 3 และ 4 ใช้คอร์ด I7 ห้องที่ 5 และ 6 ใช้คอร์ด IV7 ห้องที่ 7 และ 8 ใช้คอร์ด I7 ห้องที่ 9 ใช้คอร์ด V7 ห้องที่ 10 ใช้คอร์ด IV7 ห้องที่ 11 ใช้คอร์ด I7 ห้องที่ 12 ใช้คอร์ด I7

การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน 4 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

เกณฑ์ 80/80 80 แรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยรวมจากการประเมินระหว่างเรียน มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 80

80 หลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยรวมจากการประเมินหลังเรียนมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 80

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. ทราบประสิทธิภาพของชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. สามารถใช้แนวทางการสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการ
อิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ใช้ได้กับการปฏิบัติเครื่องดนตรีอื่น ๆ
หรือนำไปปรับใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ได้

PAYAP UNIVERSITY